

Ауторитарни карактер европских институција

Непостојање демократског политичког система у ЕУ представља значајан узрок актуелне кризе. Еуфемистички се каже да у Унији постоји демократски дефицит. Европски парламент (ЕП) није суверено репрезентативно политичко тело као што су парламенти федералних држава. Кључне одлуке на нивоу ЕУ доносе неизабрани органи, који делују под одлучујућим утицајем највећих европских компанија и банака.

Већина европских политика је регулаторне природе. Тај концепт управљања ослања се на немачку верзију неолиберализма, названу ордолиберализам. Заступници те доктрине сматрају да тржиште није спонтани поредак, већ да се активним мерама државе мора структурирати. Држава само утврђује правила по којима делује економски систем, а не меша се у исходе. Према одолибералима законодавство треба да буде подређено либералном конкурентном тржишном конституционализму.

У ЕУ доминирају регулаторна тела која не почивају на већинском принципу и демократским процедурама. У ситуацији кризе такав систем нема легитимитет и управљачки је неефикасан. Криза захтева политичка решења, а институционални дизајн ЕУ такво деловање онемогућава, јер у њој не постоје системска правила за решавање конфликта.

У ЕУ је фаворизован технократски, а не демократски начин одлучивања. Оваква пракса се оправдава чињеницом да у комплексним друштвима демократске институције постају управљачки неефикасне. Технократски начин управљања заснован је, наводно, на објективној регулацији и експертизи које су утемељене на тековинама научне и техничке цивилизације. То је администрирање које не почива на политичким одлукама и не ослања се на филозофске или идеолошке норме. Ради се, наводно, о новим формама супранационалног неполитичког управљања, које не могу бити легитимизоване на основу

Пише: Мирослав Самарџић
понедељак, 23 новембар 2020 10:03

критеријума по којима се оцењује легитимност власти у националним државама. Одлука о томе да ли је нешто аполитично је политичка, тврди Карл Шмит. Присталице постојећих форми интеграција тврде да у европској политици не постоји фиксирани центар већ мрежа јурисдикција са несталним чланством и правилима за доношење одлука са промењивим роковима примене. Развијена је читава теорија о управљању са више нивоа (multilevel governance).

У ЕУ постоји огромна експанзија регулаторне власти на супранационалном нивоу уз паралелно слабљење националне парламентарне контроле. Европска комисија има монопол легислативне иницијативе. Према француском уставу из 1799. Наполеон, као први конзул, имао је таква овлашћења. Прописе доносе најчешће Савет (министара) и ЕП заједно. У Бриселу је концентрисан мамутски бирократски апарат, само Комисија има 45.000 службеника, а њени годишњи трошкови досежу и до шест милијарди евра.

ЕУ чине историјски укоренење државе, поделе међу њима важније су од партијских подела. У националним политичким системима политички процеси су колико-толико транспарентни захваљујући деловању опозиције. Одлучивање у Брислу неразумљиво је обичним људима, процедуре су византијске

На нивоу ЕУ не постоји подела власти као у националним државама. Комисија није класични облик извршне власти, она је “чувар уговора”. Постоји јаз између великог обима регулативних овлашћења пренетих на супранационални ниво и парламентарне контроле на истом нивоу. У ЕП не постоји подела на власт и опозицију, он нема право законодавне иницијативе, не бира и не контролише владу, не може да намеће порезе. ЕП није арена у којој се конфронтирају алтернативе, не постоји партијска веза између њега и састава Комисије. ЕУ чине историјски укорењене државе, поделе међу њима важније су од партијских подела. У националним политичким системима политички процеси су колико-толико транспарентни захваљујући деловању опозиције. Одлучивање у Брислу неразумљиво је обичним људима, процедуре су византијске. Како су се овлашћења ЕП повећавала тако је опадало интересовање бирача да учествују на европским изборима. Политичко тело које не одлучује нама ауторитет. Да би добио политички значај и углед, ЕП би морао да има надлежност правог парламента.

Нема ни говора о томе да на процес одлучивања у ЕУ могу утицати обични грађани и мале државе. Овакав институционални аранжман настао је не само како би се поништиле тековине два века дугих социјалних борби у Европи (од 1789. до 1989) него и како би се довеле у питање темељне вредности европске демократске политичке културе. Европски грађани подређени су неизабраним бриселским олигарсима. Политичари без везе са бирачима не могу да креирају систем који служи обичним људима.

Интеграције су замишљене тако да нова политичка творевина не буде демократска, већ да функционише као супранационални правни поредак који гарантује економске слободе. Од почетка постоји тензија између демократије и интеграција. Демократско политичко одлучивање је онемогућено, постоји само “аполитично” технократско управљање које се легитимира тиме што је утемљено у начелима слободне тржишне привреде. Институције су тако конципиране да стално буду нестабилне и да је због тога неопходна бирократска интервенција. Владање је сведено на доношења технократских мера. Наводно, временски притисак онемогућава демократско одлучивање. Због велике брзине тржишних трансакција државе су изгубиле темпорални суверенитет.

Пише: Мирослав Самарцић
понедељак, 23 новембар 2020 10:03

Успон и криза Европске уније (III) - Ауторитарни карактер европских институција

Пише: Мирослав Самарџић
понедељак, 23 новембар 2020 10:03

Успон и криза Европске уније (III) - Ауторитарни карактер европских институција

Пише: Мирослав Самарџић
понедељак, 23 новембар 2020 10:03

Copyright © 2020 by the author(s). All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without the prior written permission of the author(s).

Успон и криза Европске уније (III) - Ауторитарни карактер европских институција

Пише: Мирослав Самарџић
понедељак, 23 новембар 2020 10:03

